

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
7298-12

meddelad i Stockholm den 4 december 2013

KLAGANDE
AA

MOTPART
Vänersborgs kommun
462 85 Vänersborg

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE
Kammarrätten i Göteborgs dom den 5 december 2012 i mål nr 7938-11, se bilaga
(här borttagen)

SAKEN
Laglighetsprövning enligt kommunallagen

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen avslår överklagandet.

BAKGRUND

AA och hennes dotter bor i Vänersnäs i Vänersborgs kommun. Om dottern hade valt att gå i kommunal skola hade hon tillhört Rånnums skola som är belägen på Vargön. Inför årskurs 6 valde hon emellertid en friskola i centrala Vänersborg.

Dok.Id 138905

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls torg 13

Telefon
08-561 676 00
E-post:
hogstaforvaltningsdomstolen@dom.se

Telefax
08-561 678 20

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-16:30

AA ansökte om kostnadsfri skolskjuts i form av busskort. Barn- och ungdomsnämnden i Vänersborgs kommun avslog ansökan med motiveringen att detta skulle innebära en ökad kostnad för kommunen.

AA överklagade beslutet hos Förvaltningsrätten i Göteborg och yrkade att kommunens beslut skulle upphävas. Förvaltningsrätten biföll överklagandet. Sedan kommunen överklagat upphävde Kammarrätten i Göteborg förvaltningsrättens dom och fastställde barn- och ungdomsnämndens beslut.

YRKANDEN M.M.

AA yrkar att Högsta förvaltningsdomstolen, med ändring av kammarrättens dom, ska upphäva barn- och ungdomsnämndens beslut att vägra hennes dotter skolskjuts i form av busskort och anför bl.a. följande. Några organisatoriska svårigheter uppstår inte eftersom ett system för utdelande av busskort till elever i årskurs 7–9 redan finns i kommunen. Busskortet kostar 2 300 kr per läsår för kommunen. Oavsett vilken kommunal skola dottern hade gått i skulle hon varit berättigad till busskort. Busskort för dottern till friskolan utgör ingen mer- eller extra-kostnad för kommunen.

Vänersborgs kommun bestrider ändring av kammarrättens dom och anför bl.a. följande. Från Vänersnäs till Vargön finns linjetrafik, men då vägen bedömts som trafikfarlig har kommunen valt att trafikera den med upphandlad skolbuss. Från och med årskurs 7 är det busskort i linjetrafiken som gäller för resa till de kommunala skolorna i Vänersborg. Om kommunen skulle dela ut busskort till elever från Vänersnäs redan under årskurs 6 skulle det medföra dubbel skolskjutskostnad för dessa elever, dvs. kostnad både för upphandlad skolbuss och busskort för de elever som valt en annan skola än den de annars skulle ha placerats i.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Elever i grundskola med offentlig huvudman har enligt 10 kap. 32 § första stycket skollagen (2010:800) rätt till kostnadsfri skolskjuts om sådan behövs med hänsyn till färdvägens längd, trafikförhållanden, elevens funktionsnedsättning eller någon annan särskild omständighet. Av andra stycket första meningen samma paragraf framgår att denna rätt inte gäller elever som väljer att gå i en annan skolenhet än den där kommunen annars skulle ha placerat dem eller som går i en annan kommuns grundskola med stöd av 25–27 §§. I andra meningen anges att i de fall då det kan ske utan organisatoriska eller ekonomiska svårigheter ska kommunen även anordna skolskjuts i dessa fall.

I motivuttalanden anges att bedömningen av om anordnandet av skolskjuts i sådana fall kan medföra ekonomiska eller organisatoriska svårigheter för kommunen ska göras utifrån de skyldigheter kommunen skulle ha haft om eleven valt att gå i den skola som han eller hon placerats i (prop. 2009/10:165 s. 741).

Enligt 10 kap. 40 § skollagen ska hemkommunen anordna skolskjuts för elever som går i en fristående grundskola inom kommunen under samma förutsättningar som enligt 32 § andra stycket andra meningen gäller för elever som valt en annan skolenhet än den där kommunen annars skulle ha placerat dem.

Frågan i målet är om kommunen haft rätt att vägra AAs dotter kostnadsfri skolskjuts på grund av att hon valt att gå i en annan skola än den där kommunen hade placerat henne.

Av utredningen framgår att kostnaden för AAs dotters resa mellan hemmet och den valda skolan skulle ha uppgått till 2 300 kr per år. Hade dottern gått i den av kommunen anvisade skolan hade hon kunnat resa med upphandlad skolskjuts.

Skollagen bygger bl.a. på förslag som presenterades i departementspromemorian Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet (Ds 2009:25). I promemorian användes, såvitt avsåg motsvarigheten till regleringen i 10 kap. 32 § andra stycket andra meningen, uttrycket ”organisatoriska eller ekonomiska konsekvenser”. I det förslag till skollag som regeringen remitterade till Lagrådet hade uttrycket ”ekonomiska konsekvenser” ersatts med ”ekonomiska svårigheter”.

Lagrådet anförde att det senare uttrycket användes i flera olika bestämmelser i lagen utan att det gick att få någon närmare klarhet i vad som avsågs och att uttrycket ”ekonomiska svårigheter” närmast leder tanken till att någon form av ekonomisk kris skulle uppstå i kommunen genom den extra kostnaden. Lagrådet ifrågasatte om en sådan innebörd var avsedd och förordade att ett mera relevant uttryck valdes (prop. 2009/10:165 s. 1316).

Regeringen instämde med Lagrådet i att ordet ”svårigheter” i och för sig kunde anses mindre adekvat från rent språklig synpunkt. Uttrycket ”betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter” var emellertid ett i skollagstiftningen etablerat begrepp som hade använts under lång tid utan att några tillämpningsproblem uppmärksammats. Det var enligt regeringen svårt att förutse hur tillämpningen skulle påverkas av en ändrad terminologi, om denna inte var tillräckligt övervägd. Regeringen ansåg därför att uttrycket borde användas även i den nya skollagen (a. prop. s. 219).

Av förarbetena får därmed anses följa att regeln i 10 kap. 32 § andra stycket andra meningen skollagen ska förstås så, att kommunen är skyldig att tillhandahålla kostnadsfri skolskjuts för en elev som valt en annan skola än den kommunen anvisat om det kan ske utan merkostnader för kommunen.

Att bevilja AAs dotter skolskjuts skulle alltså ha inneburit en årlig extra kostnad om 2 300 kr för Vänersborgs kommun. Mot den angivna

Mål nr
7298-12

bakgrunden får den kostnaden anses innebära en ekonomisk svårighet i nu aktuell mening. Överklagandet ska därför avslås.

I avgörandet har deltagit justitieråden Henrik Jermsten, Annika Brickman, Anita Saldén Enéus, Christer Silfverberg och Thomas Bull.

Målet har föredragits av justitiesekreteraren Emina Fazlic.